

Erhvervsservice i Region Midtjylland

Kortlægning af kommunale mål, fokusområder, ressourcer - og ønsker til det regionale erhvervsservicesystem

(udarbejdet for KKR Midtjylland)

Juni 2010

IRISgroup

Metode og formål med analysen

Datagrundlag

- Gennemgang af de 19 midtjyske kommuners erhvervspolitikker
- Interview med erhvervspolitiske kontaktpersoner i de 19 forvaltninger
- Spørgeskema om udbud af ydelser, antal brugere og årsværk/økonomi inden for erhvervsfremme (gennemført af KL og Dansk Erhvervsfremme)

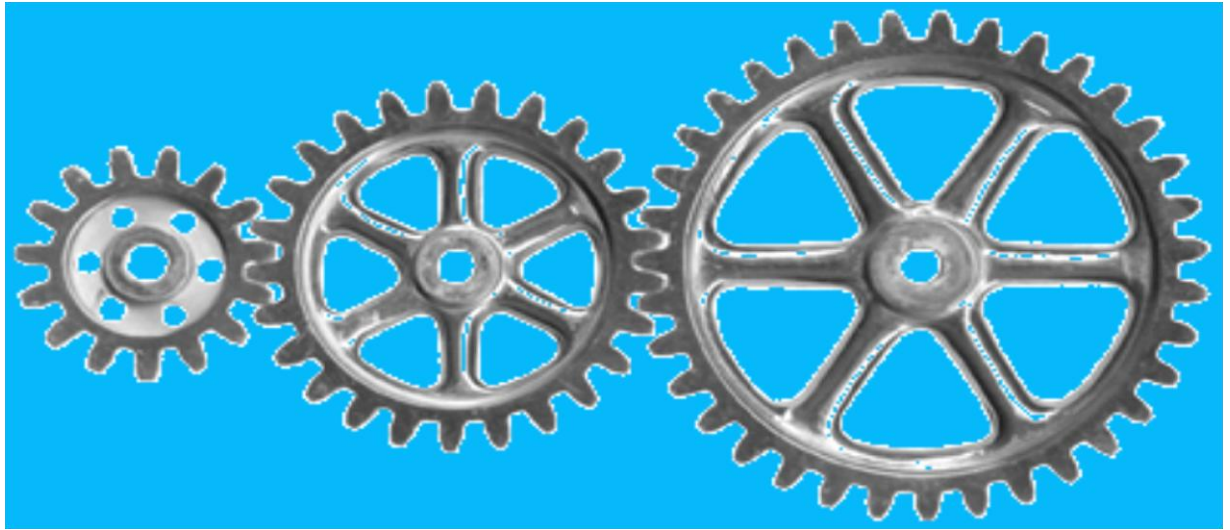
Analyse

- Identifikation af fælles mål og fokusområder inden for erhvervsserviceområdet
- Fælles kommunale ønsker til den regionale erhvervsserviceindsats i Region Midtjylland
- Ressourcer og resultater i den midtjyske erhvervs-service – sammenlignet med resten af DK

Output

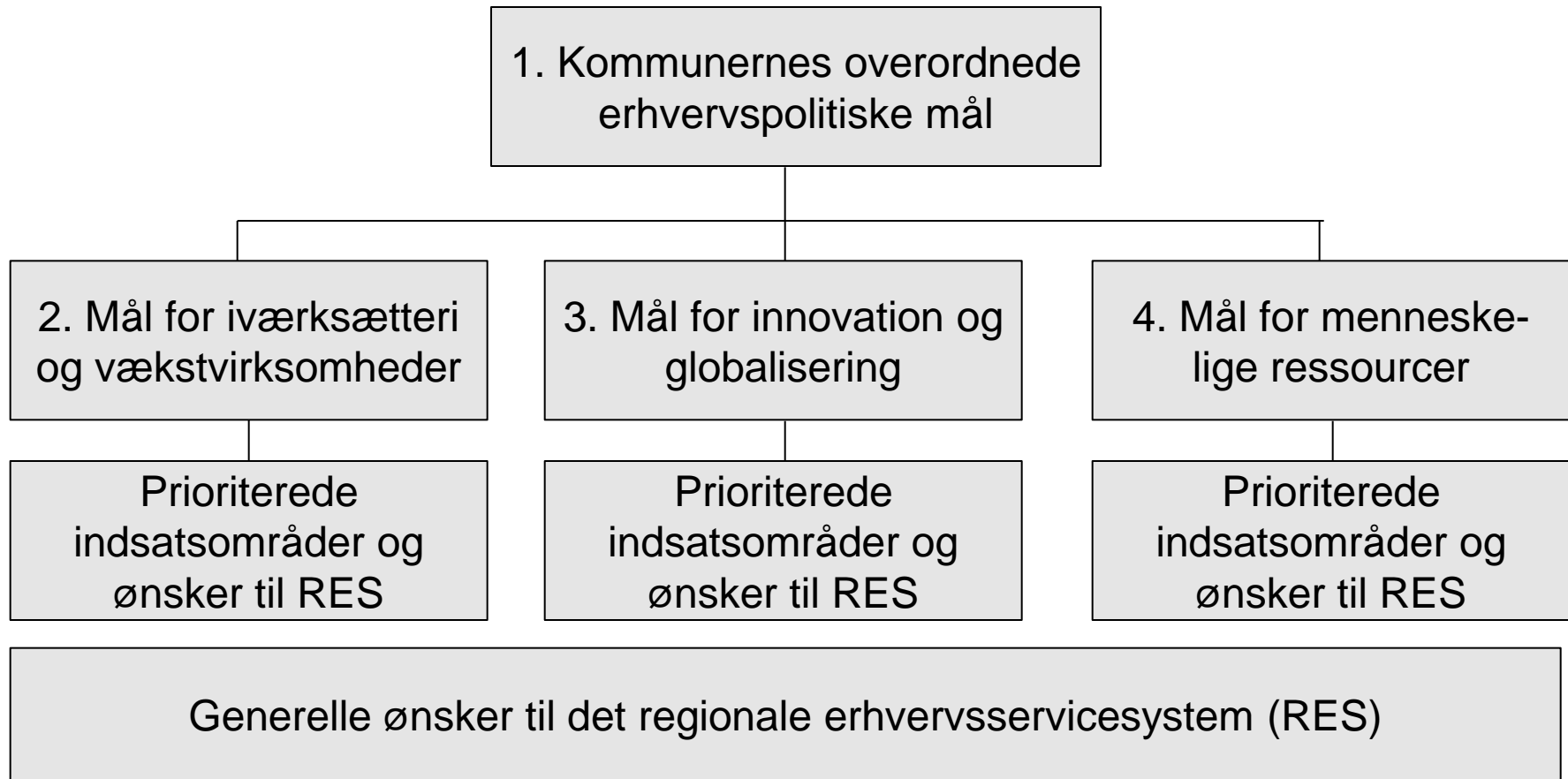
- Grundlag for resultatkontrakt mellem KKR Midtjylland og Væksthuset (efteråret 2010)
- Ønsker til den statslige aftale om væksthuse mellem KL og Erhvervs- og Byggestyrelsen
- Grundlag for fremtidige programmer (og justeringer i eksisterende programmer) under Vækstforum

• Data, analyse og fælles ønsker til regional erhvervsservice drøftet på erhvervspolitisk konference den 2. juni 2010 arrangeret af KKR Midtjylland

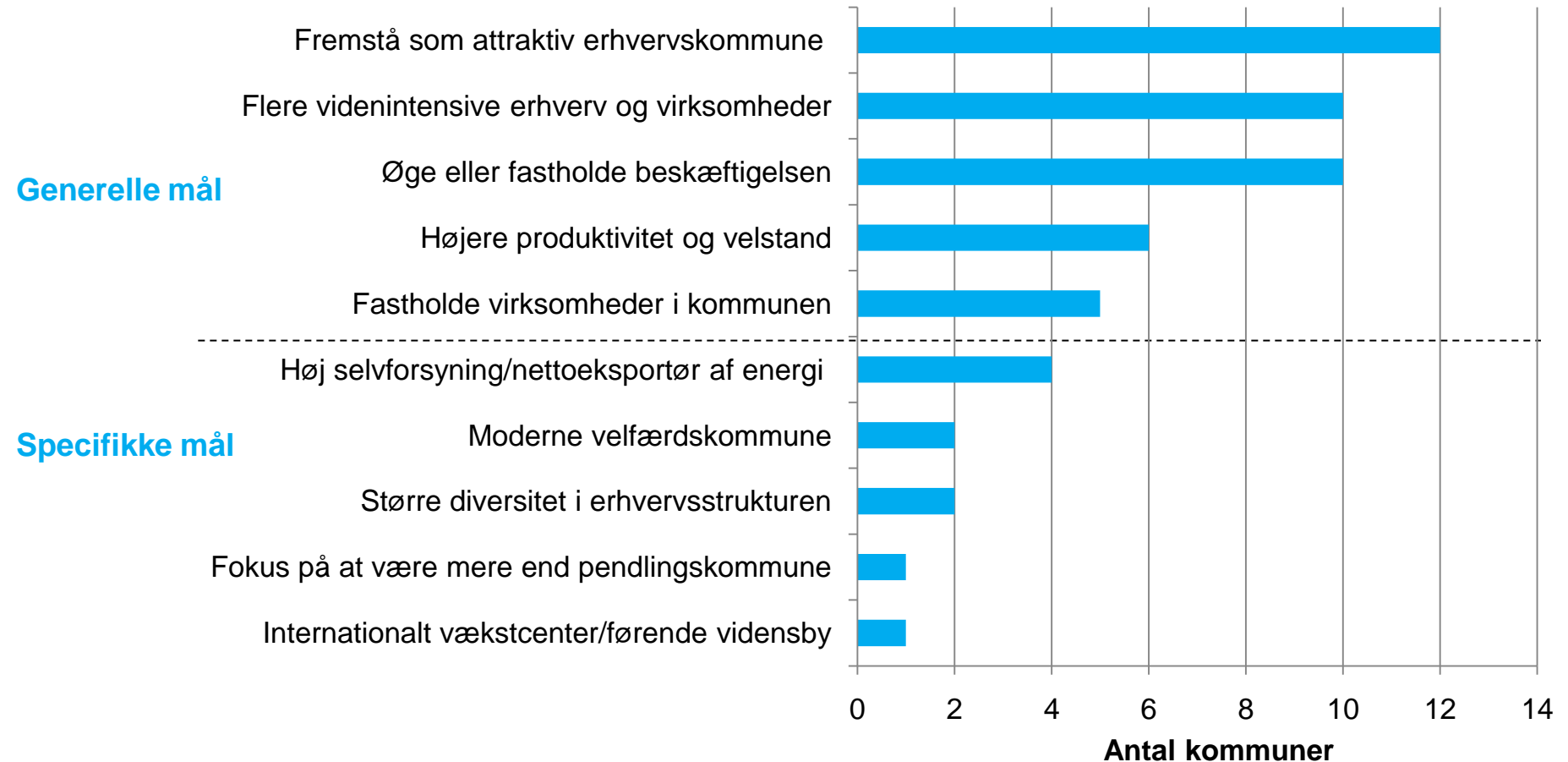
1. Kommunale mål, fokusområder og ønsker til det regionale erhvervsservicesystem

Analysens struktur – hvad har vi kortlagt?

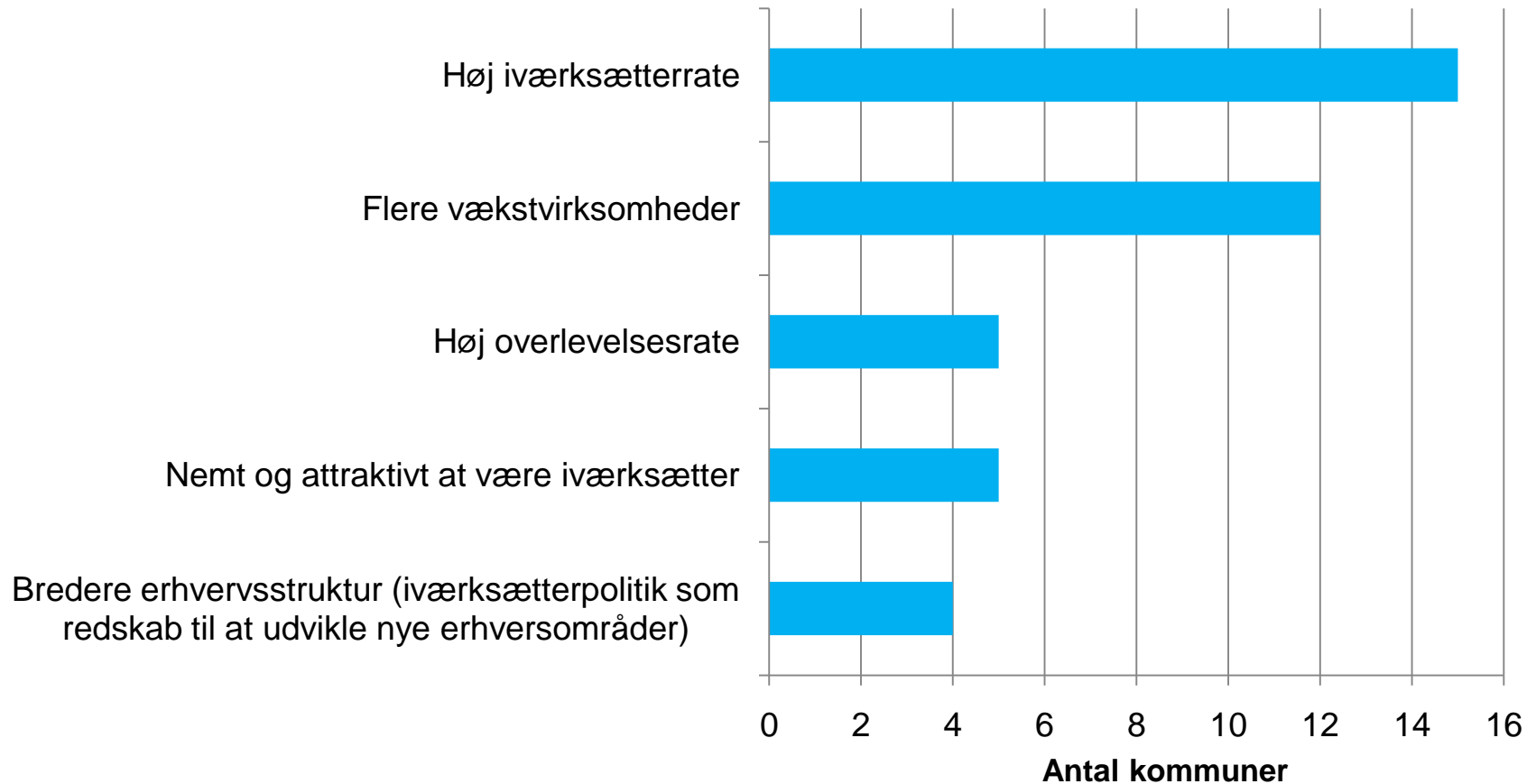
Note: "Det regionale erhvervsservicesystem" (RES) omfatter lokale erhvervskontorer (erhvervsråd eller enheder i forvaltningen), Væksthus Midtjylland samt regionale, virksomhedsrettede programmer finansieret af Region Midtjylland. Hertil kommer andre aktører, der udbyder erhvervsservice, fx udviklingsparker, videncentre og innovationsnetværk. De sidstnævnte aktører er dog ikke medtaget i oplæggets opgørelser over ressourcer og aktiviteter.

De 19 midtjyske kommuners overordnede erhvervspolitiske mål – *generelle mål dominerer*

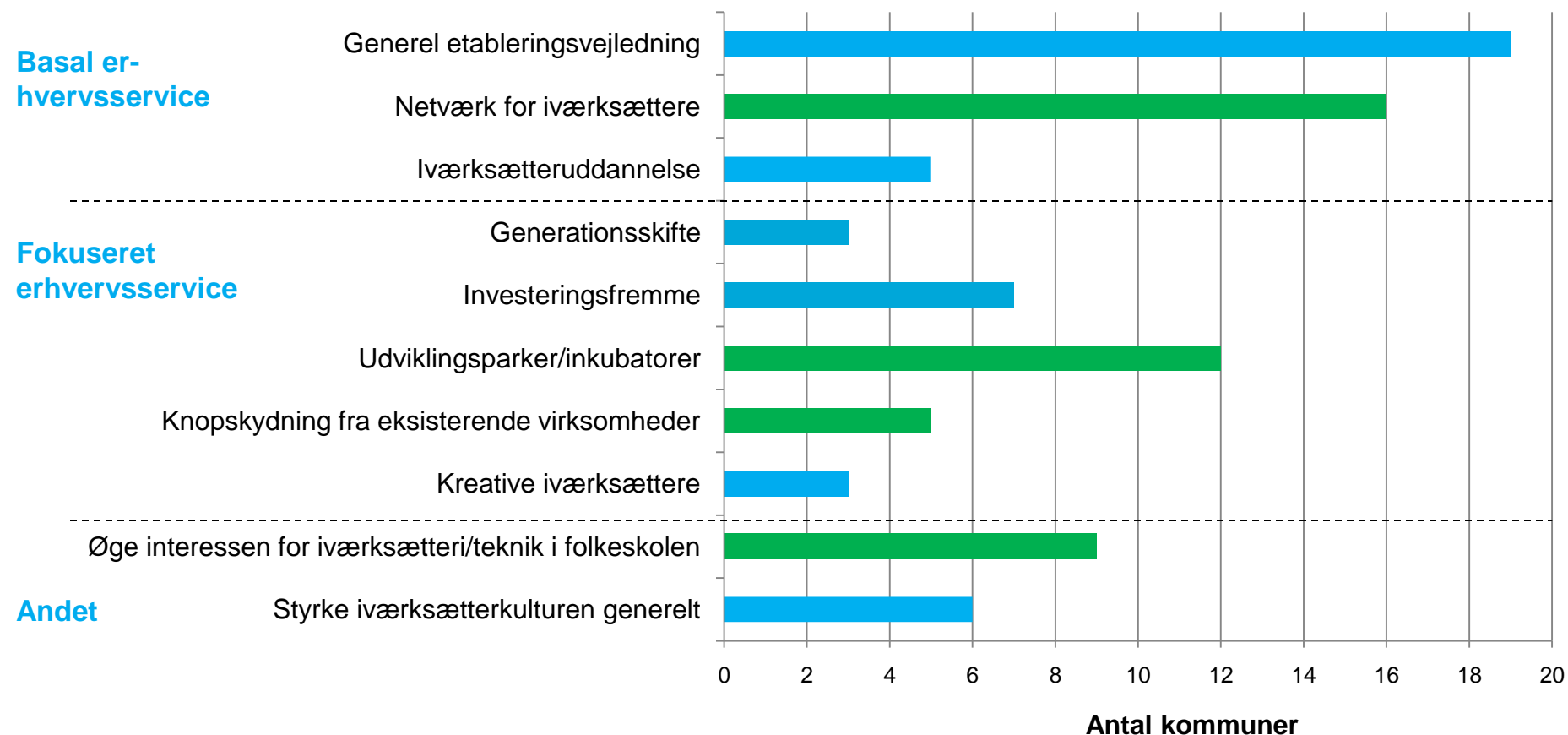
Bemærkning: Der er kun medtaget mål, der eksplicit fremgår af de kommunale erhvervspolitikker. Der er naturligvis flere kommuner end angivet i figuren, der har opstillet mål for velfærd og energi som led i udformningen af strategier på **andre politikområder**.

2. Iværksætteri og vækstvirksomheder – målsætninger

Bemærkning: Figuren viser, hvor mange kommuner der har formuleret eksplicite mål på de pågældende områder som led i den kommunale erhvervs politik. Egne målsætninger hos eksterne operatører (fx erhvervsråd) er ikke medtaget i figuren.

Iværksætteri og vækstvirksomheder – *prioriterede indsatsområder* i de kommunale erhvervs politikker

 Grøn farve angiver, at flere kommuner har ønsker om tværkommunale eller regionale initiativer på det pågældende område (se uddybning på de næste sider).

Bemærkning: Figuren viser, hvor mange kommuner/forvaltninger der giver de enkelte områder prioritet som led i erhvervs politikken. Antallet af kommuner/erhvervsråd, der udbyder de pågældende ydelser/aktiviteter, kan godt være højere end angivet i figuren.

Netværk for iværksættere/vækstvirksomheder:

- Større tværkommunalt samarbejde mhp. at etablere netværk for eliteiværksættere med ensartede udfordringer. For mange kommuner er det en udfordring at matche udviklingsorienterede iværksættere med ligestillede iværksættere. 7-Kommunesamarbejdet har allerede indledt samarbejde om iværksætternetværk.

Udviklingsparker mv.:

- Mange udviklingsparker/innovationshuse for iværksættere og innovative virksomheder under etablering og udvikling. Ønske om forum for erfaringsudveksling.
- Ønske om regional sparringsfunktion, der kan hjælpe med fx konceptudvikling, kontakter til videninstitutioner, projektudvikling og afgrænsning til udviklingsparker i andre kommuner.

Iværksætterier – ønsker til erhvervsservicesystemet

Knopskydning:

- Flere kommuner ønsker regionalt koncept/program med følgende hovedindhold:
 - Værktøjer/metoder til at motivere store virksomheder til at understøtte, at medarbejdere med gode idéer starter egen virksomhed. Eventuel fælles regionalt initiativ for virksomheder, der har interesse i knopskydningsaktiviteter.
 - Metoder til at identificere, motivere og understøtte iværksætterspirer i eksisterende virksomheder.

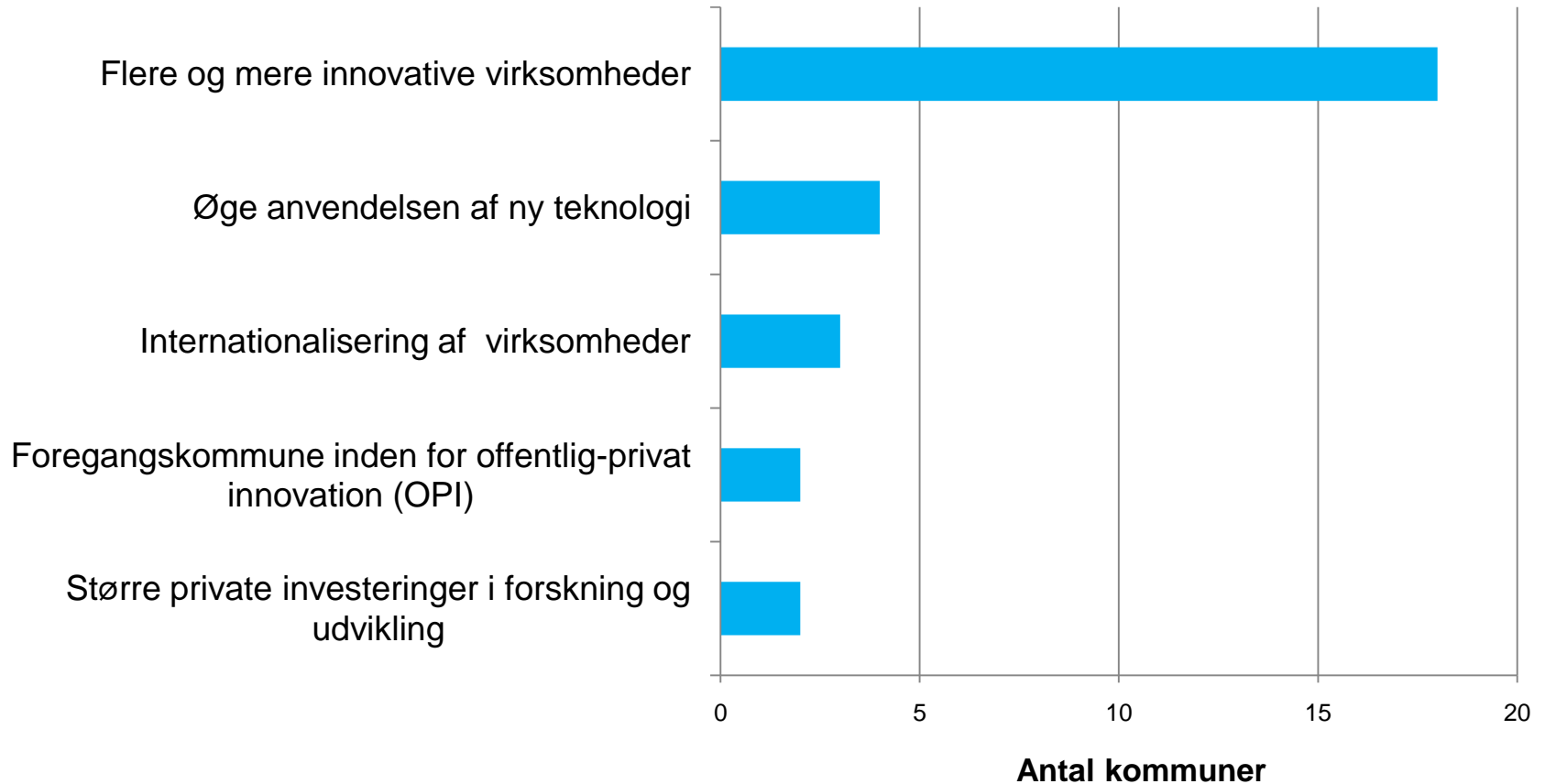
Selvstændighedskultur i folkeskole:

- En række kommuner har fokus på at fremme iværksætterier og interesse for naturvidenskab og teknik i folkeskolen. Forslag om fælles, regional kampagne - fx i form af innovationsdage i folkeskolen med udgangspunkt i fælles tema og forløb.
- Udvikle/tilbyde uddannelsesstilbud til folkeskolelærere. Lærernes viden om relevante undervisningsformer (fx casebaseret undervisning) – og evne til at bruge dem - afgørende for at realisere målene på området.
- Stimulere brugen af Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro.

Innovative iværksættere/eliteiværksættere generelt:

- Ønske om at udvikle standardtilbud til perspektivrige iværksætter, fx med udgangspunkt i Væksthjulet. Behov for stærkere tilbud om hjælp til at udvikle forretningsplaner (mhp. at møde investorer) samt til at modne og kommercialisere idéer.
- Behov for regional eller subregionale (super)mentorordninger, hvor perspektivrige iværksættere kan få tilknyttet erfarne forretningsfolk som coaches og sparringspartnere.
- Eventuelt iværksætte regionalt kursus for eliteiværksættere – med tæt kobling til udvalgte videninstitutioner.

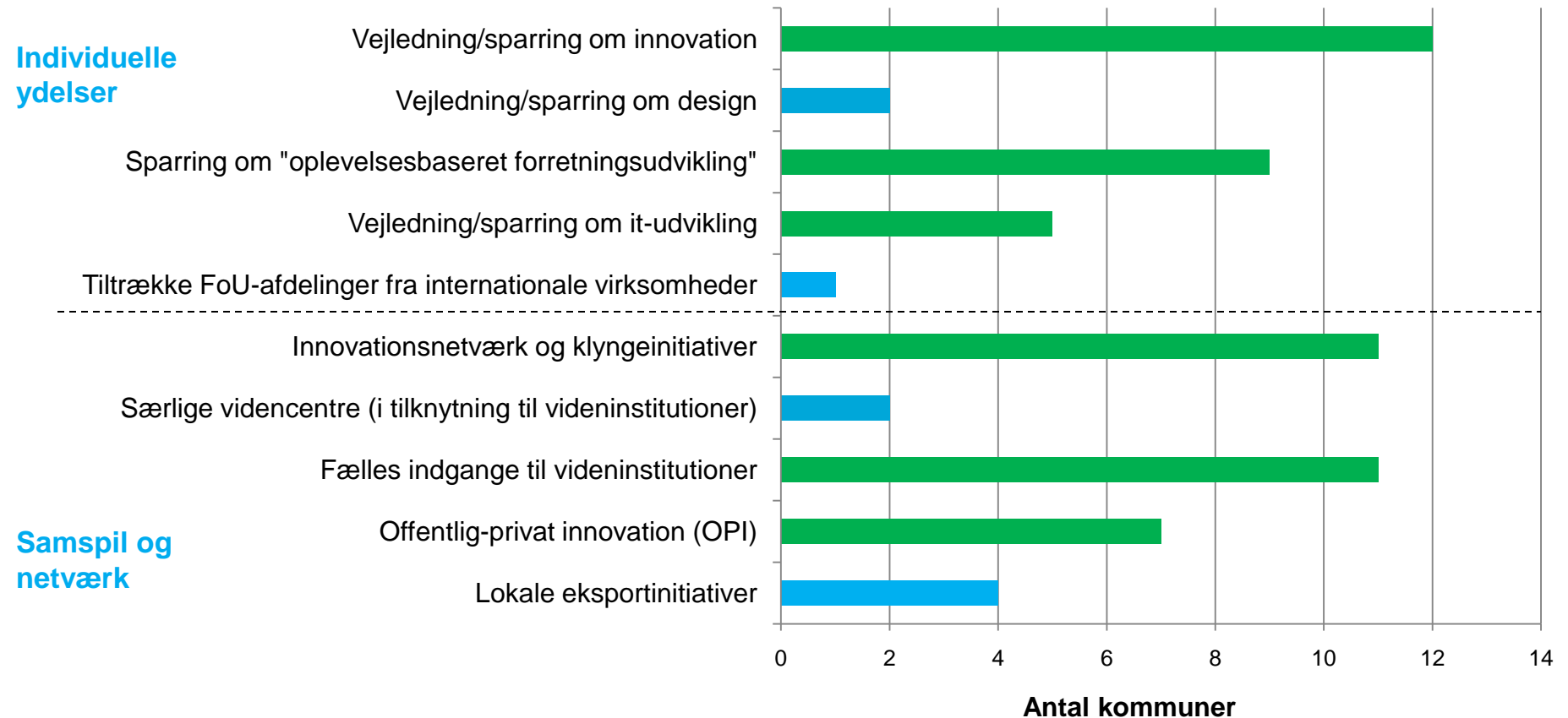
3. Innovation og globalisering – målsætninger

Bemærkning 1: Figuren viser, hvor mange kommuner der har formuleret eksplicitte mål på de pågældende områder som led i den kommunale erhvervs politik. Egne målsætninger hos eksterne operatører er ikke medtaget.

Bemærkning 2: Som det fremgår af næste slide er OPI et prioriteret område i flere kommuner. I ovenstående figur er kun medtaget kommuner, der eksplicit har som erhvervs politisk mål at blive foregangskommune på området.

Innovation og globalisering – *prioriterede indsatsområder* i de kommunale erhvervspolitikker

 Grøn farve angiver, at flere kommuner har ønsket om tværkommunale eller regionale initiativer på det pågældende område (se uddybning på de næste sider)

Bemærkning: Figuren viser, hvor mange kommuner/forvaltninger der giver området prioritet som led i erhvervspolitikken. Antallet af kommuner/erhvervsråd, der udbyder de pågældende ydelser/aktiviteter, kan godt være højere end angivet i figuren.

Innovation – ønsker til erhvervsservicesystemet

Vejledning/sparring om innovation og nye innovationsformer:

- Ønske om at udvikle/anvende fælles metoder/værktøjer til at afdække innovationsmuligheder i eksisterende virksomheder og skabe større ledelsesmæssig fokus på innovation. Fx en form for uvildigt 180° eftersyn vedrørende innovationspotentiale i virksomheden.
- Øget kompetence i erhvervsservicesystemet til at hjælpe især industrivirksomheder med at flytte sig på i værdikæden. Det vil sige helhedsorienteret sparring og handleplaner vedrørende design, produktudvikling, kreativitet, kommunikation, værdikædeforståelse, osv.
- Større fokus i den regionale indsats på *nye innovationstilgange* – fx ”oplevelsesbaseret forretningsudvikling” og ”open innovation” (åben idéudveksling og virksomhedssamarbejde om innovation).
- Bedre muligheder for at give nye og mindre virksomheder sparring og støtte til produktmodning og kommercialisering af nye produkter.
- Ønske om at udvikle særligt regionalt kompetencemiljø inden for innovation i erhvervsservicesystemet (fx i Væksthuset).

IT-udvikling samt netværk og klyngeudvikling:

- Stor tilfredshed med den midt- og vestjyske it-satsning. Vigtigt emne- og kompetencemæssigt supplement til lokale initiativer.
- Programmet "KLYNGEmidt" kan blive vigtigt virkemiddel i lokale netværks- og klyngeudviklingsprojekter. Flere kommuner har ønsker om at fremme netværkssamarbejde om forretningsudvikling mellem virksomheder inden for toneangivende erhverv i den enkelte kommune.

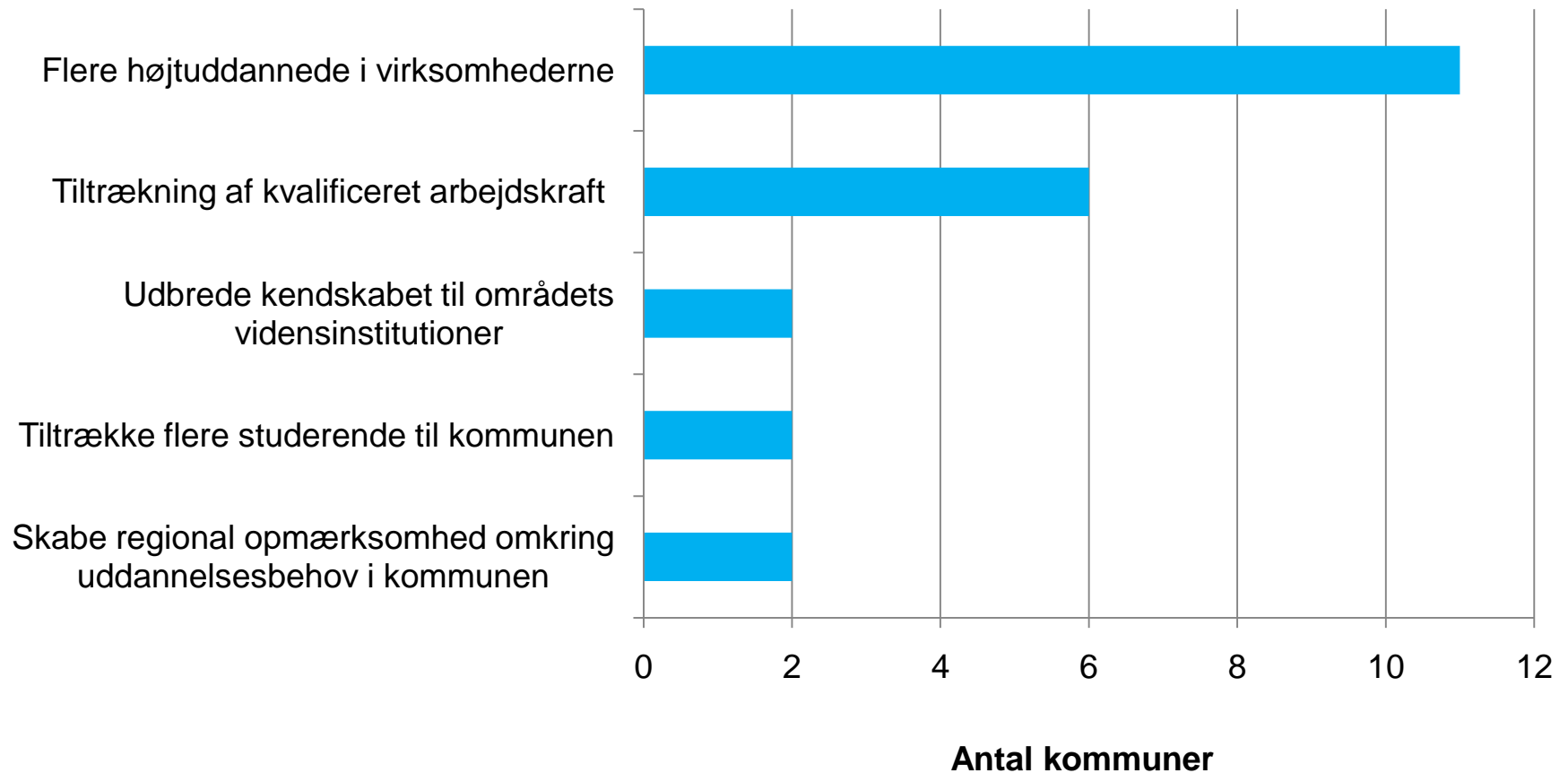
Fælles indgang til videninstitutioner:

- Ønske om generel indgang til videninstitutioner. Det vil sige fælles funktion, der kan hjælpe med at identificere videnmiljøer i hele landet – og hjælpe med at etablere samarbejdet (når en virksomhed har brug for at samarbejde med en videninstitution).

Offentlig-privat innovation (OPI/velfærdsinnovation):

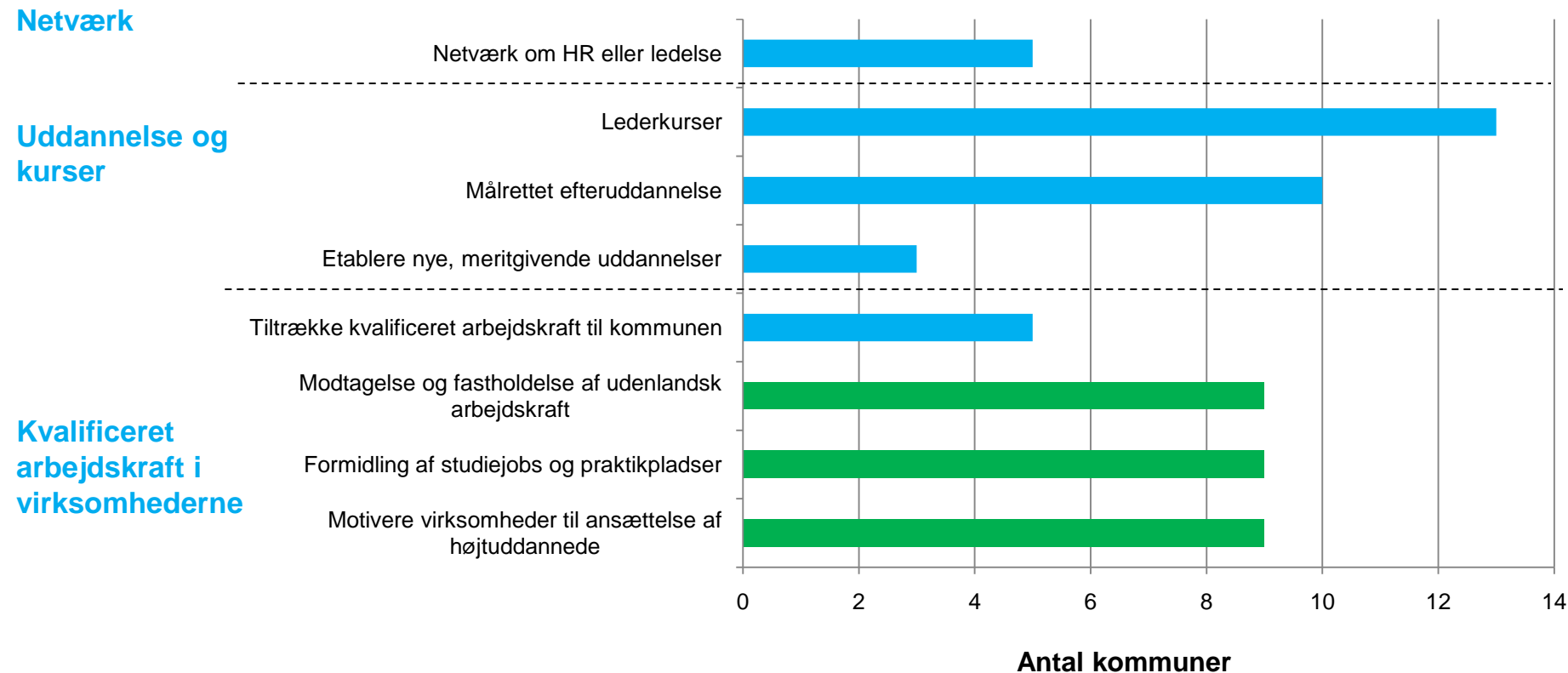
- Ønsker i flere kommunerne om at gøre OPI til **erhvervspolitisk** satsningsområde. I dag gennemføres OPI-projekter ofte som lokale innovationsprojekter på fx kommunale institutioner eller sygehuse, hvor virksomheder kobles på sent i processen.
- Betyder at OPI i dag har karakter af **egnsprojekter**. Det erhvervsmæssige potentiale er ofte begrænset, og virksomhedernes kompetencer-/produkter/teknologier inddrages for lidt i udviklingen af nye løsninger på velfærdsområdet.
- Brug for brede tværkommunale og strategiske satsninger. Vigtigt at kommunerne identificerer fælles indsatsområder og samarbejder om OPI-projekter. Den enkelte kommune er ofte for lille og mangler ressourcer til OPI-satsninger.
- Der efterspørges metoder og kompetencer i at facilitere strategisk dialog og samarbejde mellem kommuner og relevante erhverv om velfærdsinnovation.
- Vigtigt at skabe større opmærksomhed om OPI i kommuner og på offentlige institutioner.

4. Menneskelige ressourcer – målsætninger

Bemærkning: Figuren viser, hvor mange kommuner der har formuleret eksplicite mål på de pågældende områder som led i den kommunale erhvervs politik. Egne målsætninger hos eksterne operatører (fx erhvervsråd eller uddannelsesinstitutioner) er ikke medtaget i figuren. Der er ikke medtaget generelle uddannelsespolitiske mål (fx andel unge der gennemfører en ungdomsuddannelse).

Menneskelige ressourcer – *prioriterede indsatsområder* i de kommunale erhvervspolitikker

Grøn farve angiver, at flere kommuner har ønsker om tværkommunale eller regionale initiativer på det pågældende område (se uddybning på næste side)

Bemærkning: Figuren viser, hvor mange kommuner/forvaltninger der giver området prioritet som led i erhvervspolitikken. Antallet af kommuner/erhvervsråd, der udbyder de pågældende ydelser/aktiviteter, kan godt være højere end angivet i figuren.

Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft:

- Vækstforums program ”Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft” opleves som i god tråd med målsætninger og udfordringer i en række kommuner. God kombination der hjælper virksomhederne med at håndtere ansættelsen af udenlandske specialister, og som sikrer modtagelse og integration af udenlandske medarbejdere (og deres familier).

Motivere til ansættelse af højtuddannede og formidling af studie- og praktikpladser:

- Vækstforums program ”Markedsplads for højtuddannede” opleves som et velfungerende initiativ. Giver mulighed for stort opsøgende arbejde og for en målrettet indsats for at tilknytte studerende og højtuddannede medarbejdere til virksomheder. Har givet betydelige resultater i flere kommuner, men indsatsen tager tid. Udbredt ønske om at videreføre programmet efter udløbet i 2011.

5. Generelle ønsker til erhvervsservicesystemet

Det overordnede billede:

- Stor tilfredshed regionale erhvervsserviceprogrammer og Væksthusets kompetencer/ydelser. Adgang til regionale programmer (med muligheder for virksomhedstilskud) opleves i mange kommuner som en vigtig gulerod i forhold til at engagere virksomheder i udviklingsaktiviteter.
- Meget velfungerende samspil mellem lokale erhvervskontorer og Væksthuset. Stor gensidig tillid og respekt – og indbyrdes forståelse for rollefordeling.
- *Men ønsker om justeringer i erhvervsservicesystemet inden for følgende områder:*
 - A. *Større fleksibilitet i målgrupper for regionale programmer*
 - B. *Håndtering af udfordringer i udkantsområder*
 - C. *Bedre overblik over kompetencer i det regionale erhvervsservicesystem*
 - D. *Understøtte udvikling af lokale rammebetingelser*
 - E. *Fælles kompetenceudvikling og certificering*
 - F. *Yderligere styrke samspillet mellem lokal og specialiseret erhvervsservice*

Generelle ønsker til erhvervsservicesystemet

A. Større fleksibilitet i målgrupper for regionale programmer:

- Nuværende vækstkriterier (fx minimumskrav til virksomhedens vækstambitioner) i Væksthusenes ydelser og programmer for er udviklet i periode med højkonjunktur. Virker i nogle tilfælde for restriktive i dag (gælder både de nationale kriterier og kriterierne i fx STARTmidt programmet).
- Nuværende vækstkriterier (fx startpakken under STARTmidt) passer ikke på mange innovative servicevirksomheder, der har andre forretningsmodeller end traditionelle industrivirksomheder. Ofte mindre virksomheder, der udvikler sig ved at skabe vækst i andre virksomheder (leverandører).
- Ønske om at bruge regionens netværksordning for iværksættere ("Vækstgrupper") til at etablere netværk, der både omfatter nye og etablerede virksomheder. I dag kun for virksomheder der er max. fem år gamle.

Generelle ønsker til erhvervsservicesystemet

B. Håndtering af udfordringer i udkantskommuner:

- Udkantskommuner har svært ved at gøre brug af eksisterende programmer. Få vækstvirksomheder og anderledes virksomhedskultur hvor virksomhederne ikke er mentalt gearede til konsulentunderstøttede vækstforløb. Gør det svært at finde deltagere til programmer og netværk.
- Ressourceknaphed i forhold til det opsøgende arbejde samtidig med, at der ofte skal bruges mere tid på den enkelte virksomhed end i de større bykommuner.
- Projektidéer og udviklingsaktiviteter passer ikke ind i eksisterende programmer. Svært at få tilskud til udviklingsprojekter der omfatter virksomheder fra udkantsområder.

C. Bedre overblik over kompetencer i det regionale erhvervsservicesystem

- Ønske om at mobilisere og synliggøre ressourcer blandt aktører i det regionale erhvervssystem, herunder specialkompetencer i de enkelte kommuner, der kan være til nytte i andre kommuner.

Generelle ønsker til erhvervsservicesystemet

D. Understøtte udvikling af lokale rammebetingelser:

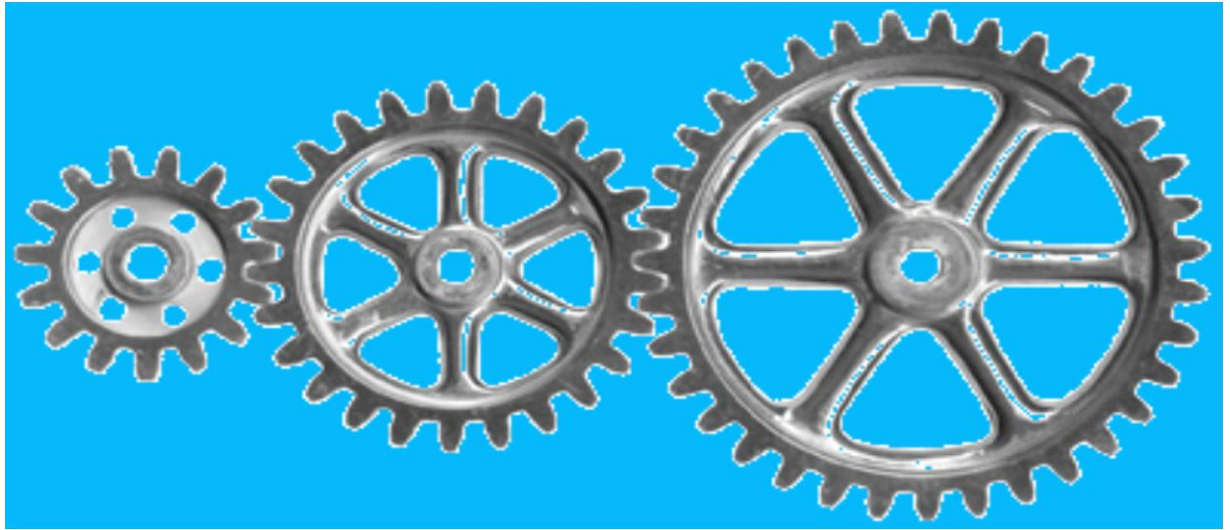
- Ønske om at regionale programmer i højere grad kan bruges til at medfinansiere opbygning af lokale rammebetingelser. I dag kan programmer kun medfinansiere midlertidige projekter - og ikke drift af fx videntcentre eller lokale klyngeorganisationer.
- Ønske om at kommunerne lettere kan få sparring og rådgivning fra Væksthuset i udviklingen af egne initiativer og projekter.

E. Fælles kompetenceudvikling og certificering:

- Forslag om at udvikle fælles uddannelses- og certificeringsordning for erhvervsservicemedarbejdere (fx i relation til etableringsvejledning)
- Målrettet kompetenceudvikling til medarbejdere både i forvaltninger og erhvervsråd (især nye medarbejdere). Vigtigt med egentlige uddannelser i erhvervs politik med fokus på casebaseret undervisning.
- Ønske om initiativer der opbygger nøglekompetencer i hele systemet inden for nye emneområder (fx OPI og kendskab til nye innovationsformer). Vigtigt at opbygning af nye nøglekompetencer ikke alene sker i Væksthuset.
- Samtidig vigtigt med kompetenceudvikling og selektiv rekruttering i den specialiserede erhvervsservice. Skal bestå af medarbejdere med unikke kompetencer.

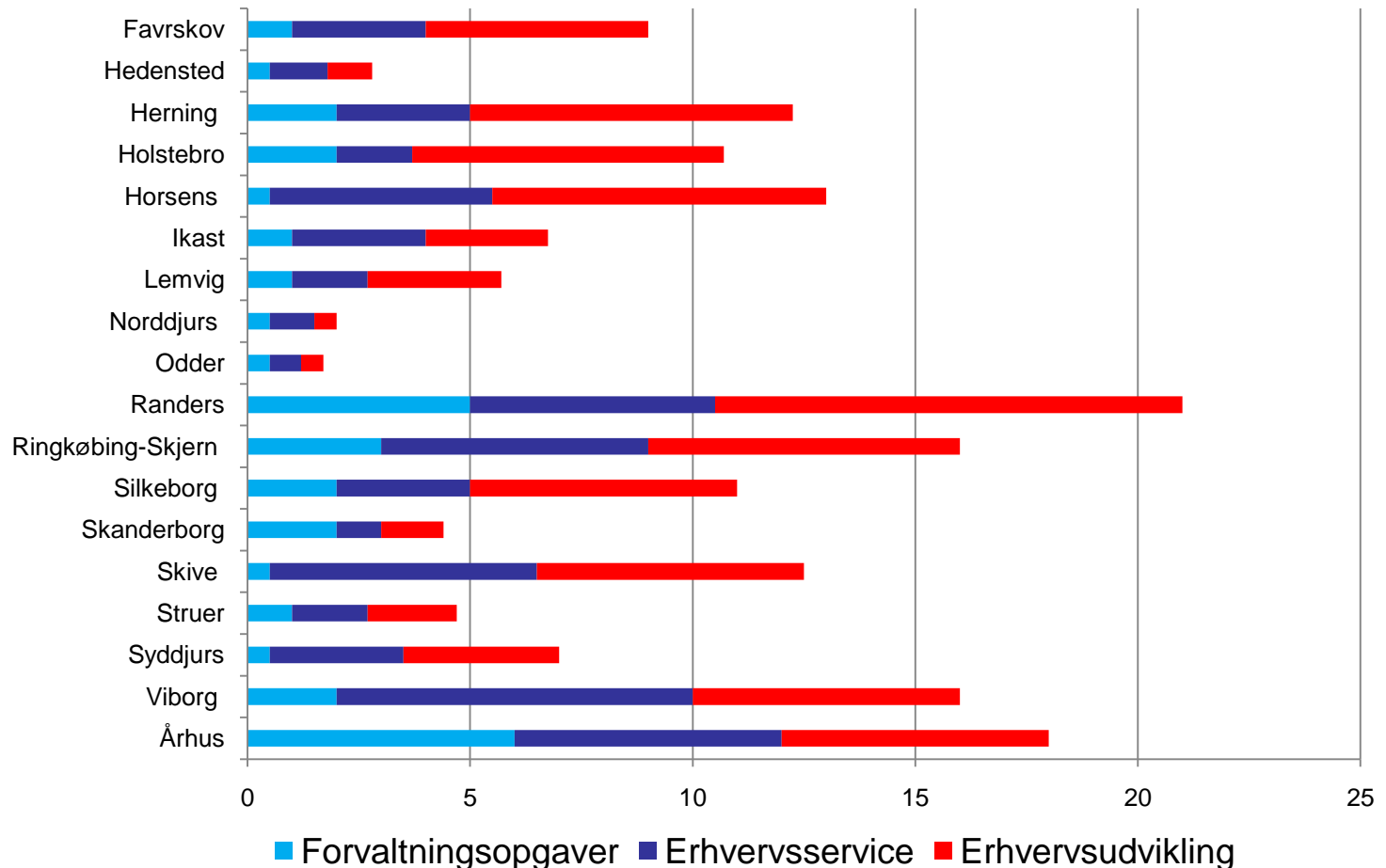
F. Yderligere styrke samspillet mellem lokal og specialiseret erhvervsservice:

- Større samarbejde mellem kommunerne om at definere indholdet i den lokale (basale) erhvervsservice. Ønske om større ensartethed og genkendelighed på tværs af kommuner i den grundlæggende vejledning til iværksættere og virksomheder.
- Vigtigt med lokal synlighed og tilgængelighed i den lokale erhvervsservice.
- Større synlighed af den specialiserede erhvervsservice lokalt, fx lokale træffetider for Væksthusmedarbejdere.
- Vigtigt at sikre kritisk masse og tilstrækkeligt med ressourcer i den lokale erhvervsservice i alle kommuner – bl.a. som grundlag for at kunne rekruttere virksomheder og iværksættere til regionale programmer.

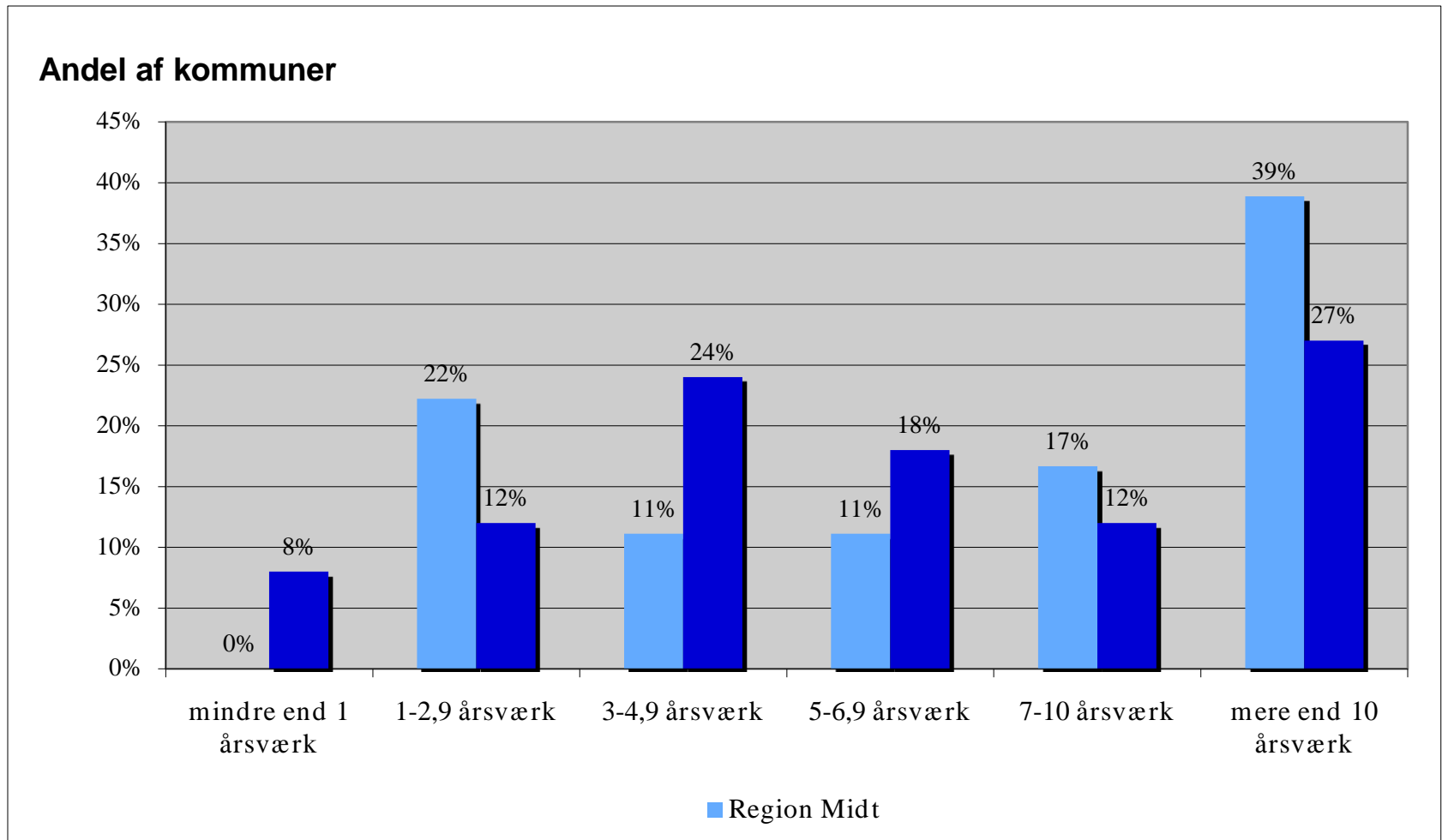
2. Ressourcer og økonomi – nogle hovedtal

Samlet årsværksforbrug (2009) inden for erhvervsområdet i de 19 kommuner (forvaltning + erhvervsserviceoperatør)

Note: Årsværk i tværkommunale erhvervsråd er fordelt ligeligt mellem de deltagende kommuner. Erhvervsudvikling er opgjort **excl.** turisme og ressourcer til udvikling af generelle rammebetingelser som infrastruktur og bosætning. Forvaltningsopgaver omfatter strategi, politikudvikling, analyser mv. I det omfang medarbejdere i forvaltningen arbejder med erhvervsservice og erhvervsudvikling, er de opgjort herunder.

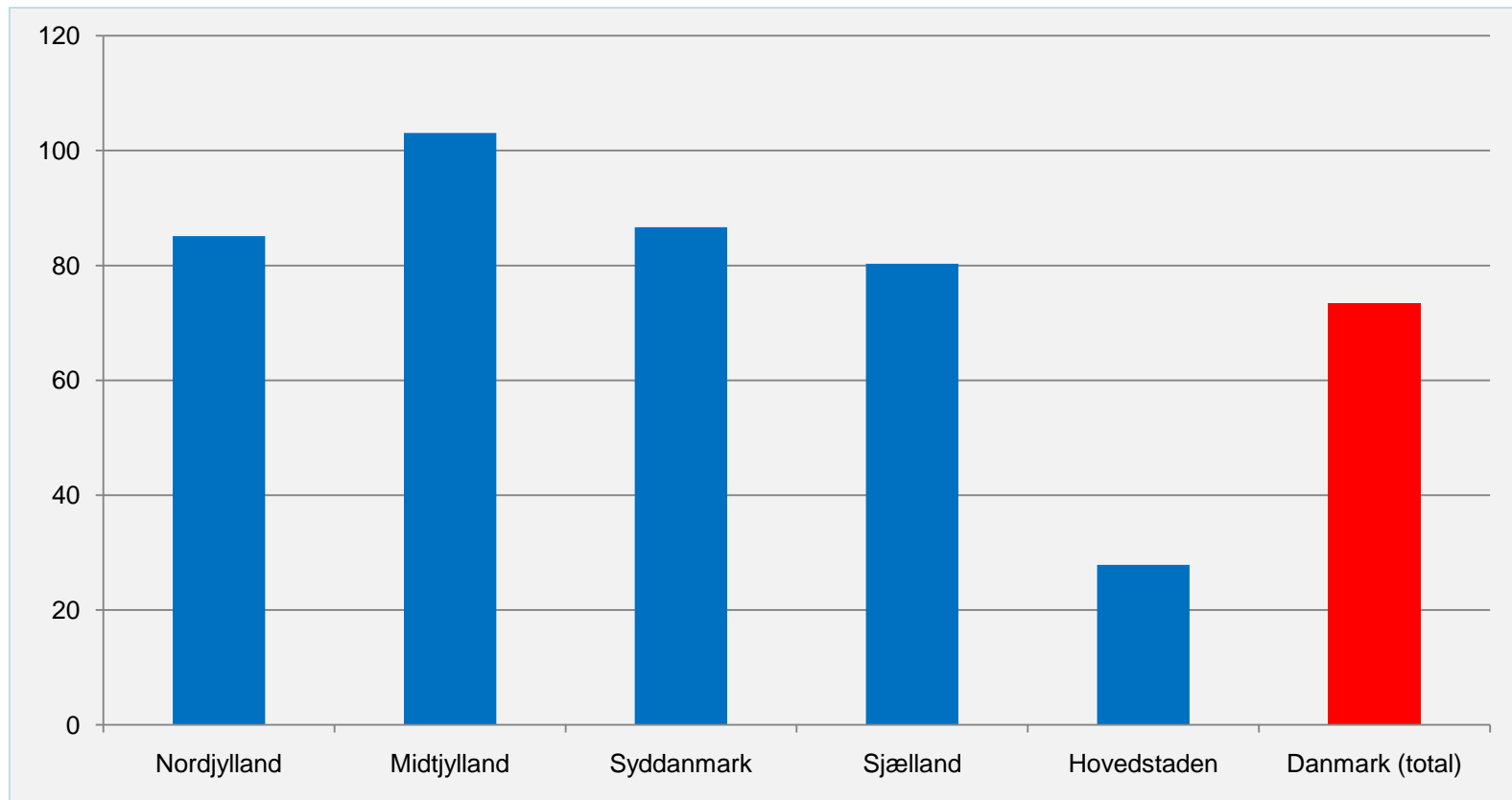
Årsværk til erhvervsservice og erhvervsudvikling opdelt i seks størrelsesgrupper (Region Midtjylland og hele landet)

Bemærkning: Figuren viser, at en gennemsnitlig kommune i Region Midtjylland afsætter flere årsværk til erhvervsservice og erhvervsudvikling end i resten af landet. Specielt afsætter en stor andel af de midtjyske kommuner mange årsværk (over 10) til erhvervsfremme. Samtidig er der – modsat resten af landet – ingen kommuner i Region Midtjylland, der slet ikke afsætter ressourcer til erhvervsfremme.

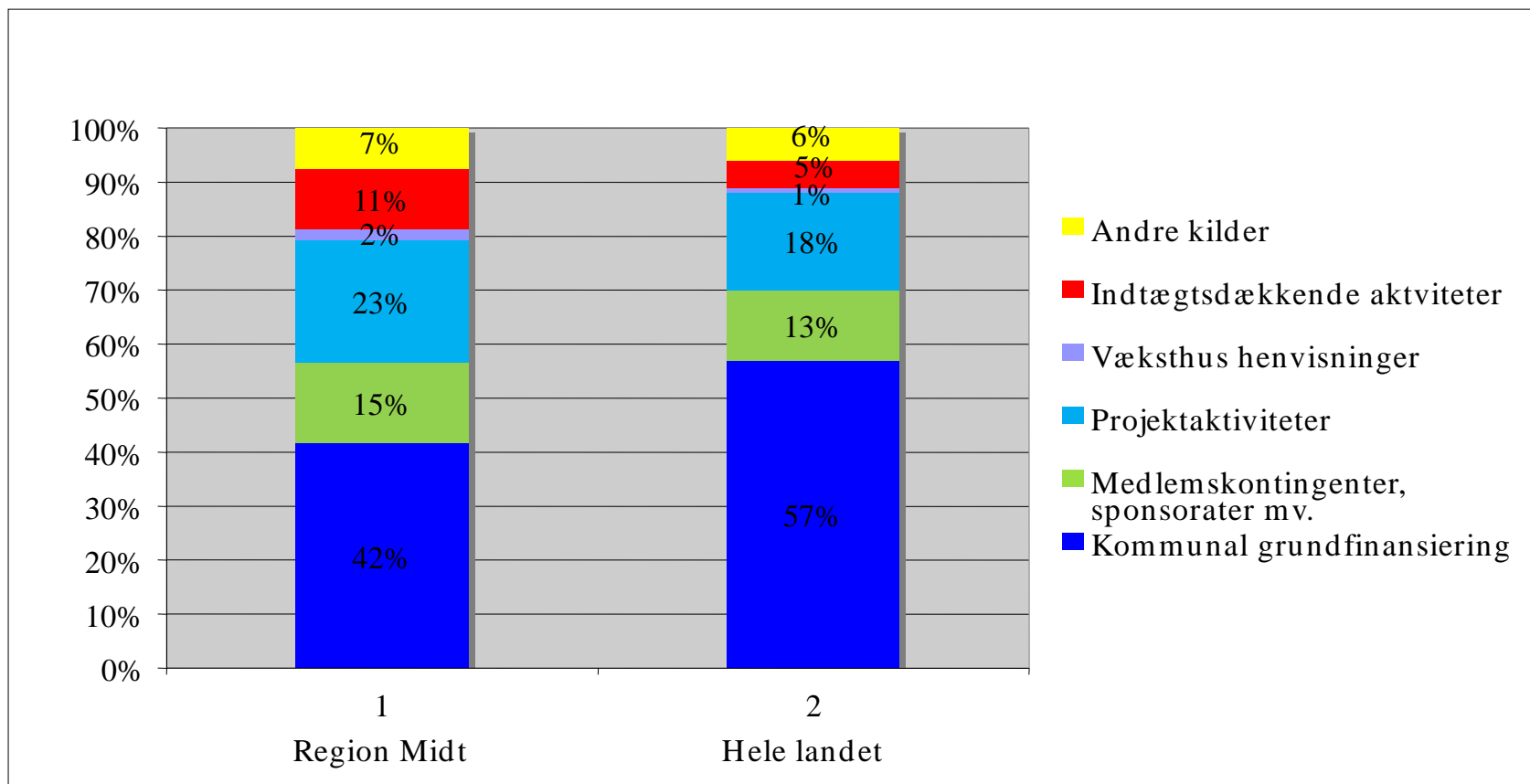
Midtjyske kommuner investerer mest i erhvervs politik pr. indbygger

Samlede årlige kommunale udgifter til erhvervs politik (opgjort i kroner pr. indbygger – excl. turisme)

Note: Opgørelsen omfatter alle udgifter til erhvervs politiske opgaver (erhvervs service og erhvervs udvikling) samt administration i forvaltning og hos eksterne operatør. Kommunal medfinansiering af regionale programmer er dog ikke omfattet. Erhvervs politik er opgjort **excl.** turisme og udvikling af generelle rammebetingelser som infrastruktur og bosætning.

Erhvervsrådene finansieringskilder

Bemærkninger:

Figuren viser, at den kommunale grundfinansiering udgør en betydelig mindre andel af erhvervsrådenes budgetter i Region Midtjylland end i resten af landet. Til gengæld udgør programmer (fx regionale programmer) og indtægtsdækket virksomhed en større andel af indtægterne. Figuren inkluderer ikke de vejledte virksomheders brug af regionale programmer, der udbydes af Væksthusene. En stor del af Vækstforum Midtjyllands midler udbydes som programmer administreret af Væksthus Midtjylland, som kommer den lokale erhvervsservice til gode (se næste side).

Oversigt over økonomi og ressourcer i erhvervsfremmeindsatsen. Kommunernes indsats samt Væksthuset.

	Budget 2010 (mio. kr.)	Årsværk 2009 ²
Politik, strategiudvikling og analyser i forvaltningerne	11,5	30,5
Lokal erhvervsservice for iværksættere og virksomheder	33,0	61,5
Lokale erhvervsudviklingsaktiviteter	38,1	81,9
Kommunikation og markedsføring af lokal erhvervsfremme	7,1	---
Andre udgifter i den lokale erhvervsfremme ¹	35,7	---
Kommuner i alt	125,4	173,9
Drift af Væksthuset	31,6	50,0
Nationale og regionale programmer under Væksthuset	98,6	
I alt	255,6	223,9

¹ Omfatter udgifter til konferencer, seminarer, arrangementer, administration, betjening af råd/udvalg og kompetenceudvikling. Hertil kommer driftsudgifter til lokale udviklingsparker mv.

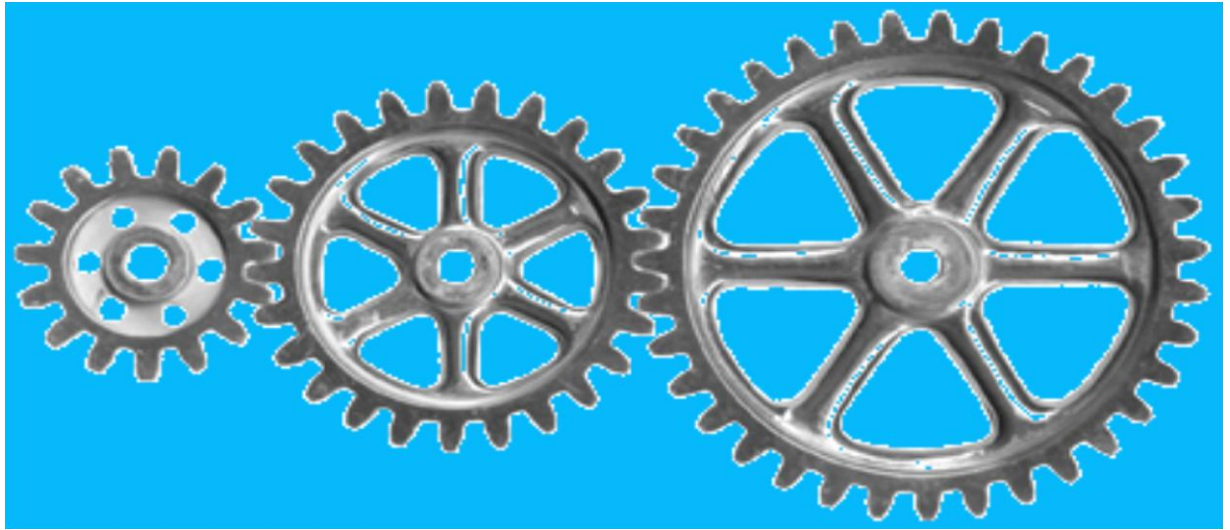
IRISgroup

² Årsværksopgørelsen omfatter alle personer, der arbejder med erhvervsservice, erhvervsudvikling samt politiske/strategiske opgaver i forvaltningen. Sekretærbistand og studentermedhjælp er ikke medregnet.

Årsværk i den lokale erhvervsservice fordelt på typer af aktører

	Årsværk (2009)
Forvaltninger	78,5
Erhvervsråd	87,4
Andre eksterne operatører	8,0
<i>I alt</i>	<i>173,9</i>

Bemærkning: Opgørelsen omfatter alle personer, der arbejder med erhvervsservice, erhvervsudvikling samt politiske/strategiske opgaver i forvaltningen. Sekretærbistand og studentermedhjælp er ikke medregnet.

3. Aktivitetsniveau

IRISgroup

Udbud af erhvervsfremmeaktiviteter - definitioner

De følgende sider gennemgår udbuddet af forskellige typer af **lokale** erhvervsfremmeaktiviteter i Region Midtjylland. Der skelnes mellem **iværksættere** og **virksomheder** (mindst tre år gamle). Samtidig skelnes der mellem tre typer af aktiviteter:

Basal erhvervsservice:

Generelle ydelser, der står til rådighed for iværksættere og virksomheder i alle brancher, og hvis grundlæggende indhold kun varierer lidt fra kommune til kommune. Den basale erhvervsservice er erhvervsfremmesystemets fundament. Det er her iværksættere hjælpes gennem etableringsvejledning, netværk og grundlæggende kurser. Og det er her, at mange eksisterende virksomheder kan få uvildig vejledning om, hvor de kan finde sparring, rådgivning, inspiration og samarbejdspartnere.

Fokuseret erhvervsservice.

Den fokuserede erhvervsservice adskiller sig fra den basale erhvervsservice ved at fokusere på at yde vejledning og sparring til særlige målgrupper i den lokale erhvervs politik. Målgruppen er således mere snæver og afhænger typisk af særlige lokale forhold som erhvervsstruktur og særlige prioriteter i de lokale erhvervs politikker. Forløbene er typisk længere end i den basale erhvervsservice. Indholdet varierer fra kommune til kommune. Fokus kan fx være på innovative eller kreative iværksættere. Når det gælder eksisterende virksomheder, er udbredte indsatsområder strategi/ledelse, generationsskifte og professionelle bestyrelser. Målet er at afdække og løse specifikke udfordringer /potentialer på områder, der har særlig stor betydning for den lokale erhvervsudvikling.

Erhvervsudvikling.

Erhvervsudvikling er bredere projekter – og vedrører modsat erhvervsservice *ikke* vejledning af enkeltvirksomheder. Eksempler er samarbejdsprojekter om innovation, lederudviklingsprogrammer, nye uddannelser og tiltrækning og servicering af udenlandsk arbejdskraft. Også erhvervsudviklingsaktiviteter er tæt knyttet til mål og prioriteringer i de lokale erhvervs politikker.

Udbud af basal erhvervsservice

	Andel kommuner hvor ydelsen udbydes		Antal deltagere/ vejledninger i Region Midtjylland i 2009	
	Reg. Midt	Hele landet	I alt	Pr. kommune
<i>Iværksættere</i>				
Individuel vejledning om etablering og opstart	100 %	96 %	1984	104
Iværksætterkurser	84 %	89 %	342	18
Iværksætternetværk	95%	84 %	475	25
Arrangementer og temamøder	95 %	89 %	2741	144
<i>Virksomheder</i>				
Individuel vejledning, kontaktformidling mv.	100 %	95 %	2318	122

Bemærkning: Tabellen viser, at langt de fleste kommuner udbyder de forskellige former for basal erhvervsservice – både i Region Midtjylland og i resten af landet. Lægges tallene sammen, viser tabellen, at der i Region Midtjylland gennemføres knapt 8.000 basale (eller grundlæggende) erhvervsserviceforløb på årsplan. Bemærk at der ikke er tale om unikke brugere, idet en del iværksættere gør brug af flere ydelser.

Udbud af fokuseret erhvervsservice

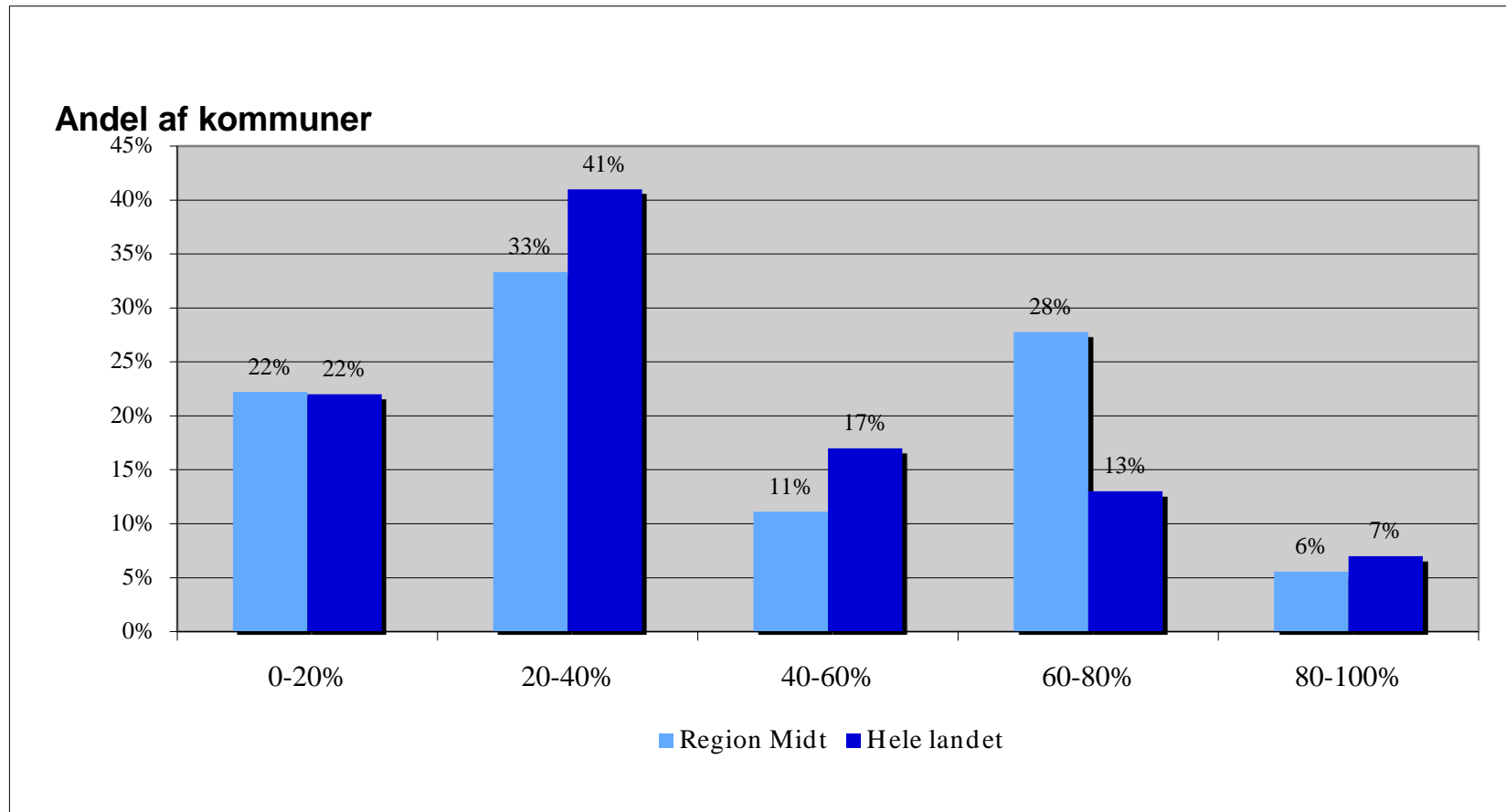
	Andel kommuner hvor ydelsen udbydes		Antal deltagere/ vejledninger i Region Midtjylland i 2009	
	Reg. Midt	Hele landet	I alt	Pr. kommune
Iværksættere				
Mentorordning	63 %	69 %	84	4
Udviklingsprogrammer for særlige grupper af iværksættere (fx etniske eller kreative iværksætt.)	47 %	46 %	342	18
Virksomheder				
Fokuserede lokale erhvervs-servicetilbud inden for innovation, design, strategiudvikling, IT mv.	68 %	74 %	507	27
Netværk eller ERFA-grupper	84 %	73 %	112	6
Ejerskifte, generationsskifte og virksomhedsoverdragelse	79 %	73 %	105	6
Professionelle bestyrelser og advisory boards	63 %	65 %	60	3

Bemærkning: Tabellen medtager de mest almindelige ydelser og aktiviteter under fokuseret erhvervsservice. Det er ikke muligt at opgøre, hvor mange kommuner der udbyder ydelser inden for hhv. innovation, design, strategi/ledelse og it, da disse områder er slået sammen i en kategori i det spørgeskema, der lægger til grund for opgørelsen. Lægges tallene sammen viser tabellen, at der i Region Midtjylland blev gennemført 1210 i fokuseret erhvervsserviceforløb i 2009.

Udbud af erhvervsudviklingsaktiviteter

	Region Midt	Hele landet
Iværksættere		
Initiativer rettet mod at styrke iværksætterkulturen	84 %	71 %
Fremme af iværksætteri på uddannelsesinstitutioner	84 %	63 %
Udviklingsparker/inkubatorer	53 %	39 %
Virksomheder		
Investeringsfremme	74 %	64 %
Klyngeudvikling	95 %	68 %
Andre former for lokale innovations- og udviklingsprojekter	89 %	67 %
Kompetenceudviklingsprojekter i samarbejde med uddannelsesinstitutioner	84 %	58 %
Formidling af højtuddannet arbejdskraft	95 %	64 %
Modtagelse og tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft	100 %	42 %

Samlet antal deltagere i basal erhvervsservice til iværksættere sat i forhold til samtlige iværksættere

Note: Basale iværksættertilbud omfatter individuel etableringsvejledning, iværksætterkurser og iværksætternetværk. Figuren viser resultaterne af en beregning, hvor det **samlede** antal forløb på disse tre områder er sat i forhold til antallet af iværksættere i den enkelte kommune.

Bemærkning: Figuren viser, at en større andel af de midtjyske kommuner har mange forløb pr. iværksætter. Til gengæld er der både i Region Midt og i resten af landet ca. 1 ud af 5 kommuner, der har få forløb (0-20 %) pr. iværksætter.